

پورتال (درگاه خدمات)

«پورتال؛ چیست؟ چرا؟ چگونه؟»

➤ مندرجات

- ← پورتال چیست؟
 - ← وسعت اینترنت
 - ← سازمان‌های وسیع
 - ← چه نیازی به پورتال؟
 - ← دسترسی آسان
 - ← یکپارچگی دسترسی
 - ← ادغام خدمات
 - ← چگونه پورتال فراهم کنیم؟
 - ← باید ساخت
 - ← پورتال‌های پیش‌ساخته
 - ← اجزای مرسوم پورتال
 - ← قابلیت اتصال پورتالت
 - ← معرفی چند پورتال
 - ← تناسب ساختار پورتال با ساختار محتوا
 - ← گام اول: ضرورت‌ها و اهداف پورتال
 - ← گام دوم: طراحی ساختار محتوا
 - ← گام سوم: شناسایی و طراحی خدمات متناسب
 - ← دستیابی به اهداف و راهکارها
 - ← گام اول: شناسایی موضوعات مرتبط
 - ← گام دوم: شناسایی متخصصین و کارشناسان هر موضوع
 - ← گام سوم: جلسات کارشناسی، مستندسازی و جمع‌بندی
 - ← تخمین زمان و هزینه

پورتال چیست؟

پورتال از نظر لغوی به معنای «درگاه» است و از نظر اصطلاحی به سامانه‌ای گفته می‌شود که کاربران را به سوی خدمات و سامانه‌های متعدد و متفاوت هدایت می‌نماید. ایده راه‌اندازی پورتال از زمانی در اینترنت پایه‌گذاری شد که شرکت‌های بزرگ خدمات اینترنتی تلاش کردند خدمات متنوع خود را به کاربر تحمیل نمایند و او را وادار کنند در لحظه ورود به اینترنت برای دسترسی به «تمام آنچه نیاز دارد» سایت آن‌ها را انتخاب نماید. شاید بتوان گفت اولین پورتال‌ها در فضای مجازی را شرکت **AOL**، **Excite** و **Yahoo** راه‌اندازی کردند و سپس شرکت‌های بزرگ دیگری مانند **Google** و **Microsoft** نیز به این جریان پیوستند.

وسعت اینترنت

مهم‌ترین دغدغه سایت‌سازان بر روی اینترنت در سال‌های اخیر، با توجه به گسترش شگفت‌آور اینترنت و افزایش تصاعدی سایت‌های اینترنتی و خدمات **Online** در فضای سایبری ایجاد ابزارهایی بوده است که بتواند کاربران را در این دنیای وسیع راهنمایی کند تا دسترسی‌شان را به سایت‌های مورد نظر آسان سازد. ایجاد ابزارهای جستجو به همین دلیل پی‌گیری شد و شرکت‌های متعددی تلاش کردند از این طریق کاربران را در رسیدن به اهداف‌شان یاری کنند.

اما در این میان، بعضی شرکت‌های پیش‌قدم در عرصه اینترنت با توسعه ابزارها و سایت‌های خود و همچنین خریداری سایر سامانه‌های اینترنتی تلاش وافری نمودند که خدمات اینترنتی را به انحصار کشند و تمامی نیازهای کاربر را به تنهایی فراهم کنند. این شرکت‌ها با وارد شدن هر ایده جدیدی در عرصه خدمات‌رسانی اینترنتی آن را تصاحب کرده و به شرکت خود ملحق می‌نمودند و اگر تصاحب ممکن نمی‌شد، ابزاری مشابه آن را طراحی و تولید می‌کردند. در برنامه‌ریزی‌ها این شرکت‌ها هدف خود را به گونه‌ای ترسیم می‌نمایند که بتوانند بیشترین تعداد کاربر را در اختیار بگیرند تا با بالا رفتن شمار مخاطبین خود درآمد شرکت را افزایش دهند.

سازمان‌های وسیع

اولین جرقه پیدایش پورتال در زمانی رخ داد که تعداد سامانه‌های اطلاع‌رسانی و خدماتی این شرکت‌ها افزایش یافت و کاربران برای استفاده از هر سامانه باید به نشانی خاص آن در اینترنت دست می‌یافتند. شرکت‌های بزرگ برای این که در عرصه رقابت کار را بر رقبا سخت نمایند و کاربر را تنها در میان سرویس‌های خود جابه‌جا کنند، فهرستی از سامانه‌های تحت نظر خود را نخستین ورودی سایت قرار می‌دادند تا کاربر هر آنچه را که نیاز دارد به یک نظر ببیند و هر خدماتی را که مایل است در اختیار داشته باشد. این کار مخاطبین را ترغیب می‌نماید تا صفحه اول سایت آن شرکت را **Homepage** مرورگر خود قرار داده و لحظه ورود خود به اینترنت را به آن اختصاص دهند.

البته ابزارهای دیگری به جز پورتال نیز برای این منظور طراحی شده و در اختیار کاربران قرار گرفت، انواع

Toolbar های قابل الحاق به مرورگر و نرم افزارهای **Desktop** و ابزارهای قابل استفاده در سایت های دیگر و همه به هدف واحدی که ذکر شد: «کشاندن کاربر به درون گردابی از خدمات انحصاری که او را از مراجعه به سایر سایت ها بی نیاز نماید!».

بدین ترتیب پورتال بر خلاف آنچه که غالباً ما تصور می کنیم یک سایت خاص با امکانات شگفت آور نیست. پورتال ابزاری ساده است که سامانه های متعدد را در ارتباط با یکدیگر نگه می دارد به هدف این که کاربر را از مراجعه به سایت های دیگر بی نیاز نماید.

چه نیازی به پورتال؟

در ابتدا این ابزار بسیار ساده بود. شما می‌توانستید یک صفحه معمولی اینترنتی را مملو از فهرست‌ها ببینید، فهرست‌هایی از خدمات متنوع. به طور مثال سایت 37.com که زمانی از معظم‌ترین سایت‌های خدمات‌رسانی به شمار می‌رفت، روی صفحه اول خود فهرست بلندبالایی از خدمات متنوع داشت که هیچ کدام ارتباطی با یکدیگر نداشتند. کاربر با ورود به صفحه اصلی این سایت می‌توانست تصمیم بگیرد بر اساس نیاز خود به سراغ کدام سرویس برود و با کلیک بر روی گزینه دلخواه از خدمات آن بهره‌مند شود. در عمل هم شما با کلیک بر روی هر گزینه‌ای به یک سامانه مستقل ارجاع داده می‌شدید که خدمات خود را کاملاً مستقل از پورتال ارائه می‌نمود، اگر چه از نظر تشکیلاتی و اقتصادی تمام سرویس‌ها و خدمات وابسته به همان شرکت اصلی بود.

دسترسی آسان

از این منظر مهم‌ترین نیازی که کاربران را تشویق به استفاده از پورتال‌ها می‌نمود دسترسی سهل و آسان به خدمات اینترنتی بود. کاربری که قصد داشت ایمیل داشته باشد، یا وبلاگ، یا خبرخوان، یا می‌خواست اخبار روز را مطالعه کند، اگر قصد داشت چت کند، یا پرسشی فنی داشت و مایل بود در یک گروه مباحثاتی طرح نموده و پاسخ بگیرد، حتی اگر می‌خواست جک بگوید و لطیفه بخواند، تصاویر جذاب ملاحظه کند، یا کتابی الکترونیکی برای مطالعه داشته باشد، همه و همه را از طریق یک صفحه پیدا می‌کرد. این بهانه‌ای می‌شد که بنای آغاز را از پورتال بگذارد و از آنجا خدمات مورد نظر خود را در اختیار گرفته و به نیاز خود پاسخ گوید.

یکپارچگی دسترسی

اما با اختصاصی شدن خدمات و سرویس‌های اینترنتی هر سایتی ناگزیر شد کاربران خود را شناسایی و دسته‌بندی کند تا بتواند خدمات مختص هر کدام را در اختیارشان گذارد. سرویس‌های ایمیل، چت، گروه‌های مباحثاتی و حتی کتابخانه‌های الکترونیکی و به زودی هر سایت اطلاع‌رسانی کاربر را ناگزیر می‌کردند نام کاربری و رمزی مخصوص به خود ثبت نماید تا بتواند مورد شناسایی قرار گرفته و اطلاعات در اختیارش قرار گیرد.

در آغاز این موج عضوگیری، شرکت‌هایی شکل گرفتند که به عنوان متاسرویس‌ها خدمات خود را مشترکاً در اختیار کاربران و شرکت‌ها می‌گذارند. شرکت‌هایی مانند OpenID که یک عضویت برای کاربر ایجاد نموده و دسترسی به این عضویت را برای سایت شرکت‌های بزرگ فراهم می‌نمودند. کاربر در این حالت می‌توانست با حساب متمرکز خود از تعداد زیادی سایت‌های مهم استفاده نماید، بدون آن‌که نیازی به عضویت مجدد در این سایت‌ها و سرویس‌ها داشته باشد.

این ایده شرکت‌های بزرگ را بر آن داشت که خود را از متاسرویس‌ها بی‌نیاز کرده و مستقیماً دست به ایجاد حساب‌های متمرکز و مشترک بزنند. شاید مایکروسافت اولین شرکت بزرگی باشد که با اجرای پروژه عظیم Passport نه

تنها تمام خدمات خود را به صورت متمرکز ارائه نمود که به مشارکت با شرکت‌های دیگر مانند **Singles** مبادرت کرده و این اجازه را به کاربران خود می‌داد در سایت‌های وابسته به آن شرکت‌ها نیز بتوانند با نام کاربری و رمز مایکروسافتی خود وارد شده و خدمات دریافت نمایند.

مشترک‌سازی حساب‌های اینترنتی همانند یک بیماری واگیردار و اپیدمی در زمانی کوتاه به تمامی شرکت‌های بزرگ سرایت کرد و عضویت‌ها به صورت یکپارچه مدیریت شد.

امروزه این یکپارچگی نیز یکی از دلایل مهمی را شکل داده است که کاربران را به استفاده از خدمات پورتال سوق می‌دهد. دیگر پورتال تنها یک دروازه ساده نیست، دروازه پیشرفته‌تری است که شما را شناسایی می‌کند و سپس خدمات را متناسب با صلاحیت کاربری شما در اختیارتان می‌نهد. این دروازه نگرهبانانی دارد که برای ورود به قلعه شما را اعتبارسنجی می‌کنند و پس از ورود برای استفاده از خدمات داخلی دیگر نیازی به هیچ بازپرسی و شناسایی ندارید.

ادغام خدمات

پیشرفت بعدی در عرصه پورتال‌سازی، ترکیب شدن سامانه‌های خدماتی یک شرکت با یکدیگر بود. وقتی سامانه‌های چت و پیام‌رسانی استواری بیشتری پیدا کرده و مقبولیت یافتند، شرکت‌ها دسترسی دائمی به این سرویس‌ها را در دیگر خدمات خود نیز فراهم کردند. به این صورت که هنگام استفاده از سایت‌های اطلاع‌رسانی آن شرکت و یا هنگام استفاده از وبلاگ و یا خواندن ایمیل‌ها، آخرین پیام‌ها به لحظه در اختیار شما قرار گیرد.

سیل ترکیب و ادغام خدمات همچنان در حال پیشروی است و هر شرکت که بهتر بتواند خدمات خود را در هم تنیده و ادغام نماید موفق‌تر به نظر می‌رسد. مثلاً در نمونه‌های مشهور، یاهو سرویس چت خود را به داخل سرویس ایمیل خود آورده است و در مقابل شرکت گوگل، سرویس چت خود را آن‌چنان با ایمیل ادغام کرده که شما می‌توانید بعضی پیام‌های چت را به صورت ایمیل ملاحظه بفرمایید و مطالعه کنید. گوگل همچنین شبکه اجتماعی خود را به ایمیل کشاند و یاهو نیز در مقابل هنگامی که از پروژه ۳۶۰ خود که قرار بود یک شبکه اجتماعی بزرگ باشد شکست سختی خورد و به سرویس **meme** پناه برد، امکان اتصال پروفایل‌های کاربران را به عنوان یک سرویس شبه اجتماعی جدید در ایمیل خود داخل کرد.

این جریان هر روز ادامه دارد و غول‌های اینترنتی جهان با هر چه بیشتر ادغام کردن خدمات خود در یکدیگر انگیزه کاربران را در استفاده از پورتال‌های آنان بیش از پیش تحریک می‌نمایند.

این سیر تدریجاً به جایی خواهد رسید که شما تنها با یک صفحه از هر شرکت مواجه شوید و پورتال‌های آینده دیگر دروازه‌ای به سوی سرویس‌ها نخواهند بود، پورتال در حال تبدیل شدن به یک سرویس است، سرویسی که تعداد زیادی خدمات را یک‌جا و در یک صفحه اینترنتی در اختیار شما بگذارد.

وب ۲ هم در این زمینه خدمات زیادی به این متمرکزسازی ارائه کرده است. این امکان که یک صفحه بتواند به سادگی تغییر شکل داده و خود را متناسب با انواع سرویس‌ها بیاراید و هنرنمایی کند، به مدد فن‌آوری آژاکس میسر شده و آینده پورتال‌ها مبتنی بر وب ۲ خواهد بود. در حال حاضر تا حدی این مطلب محقق شده، ولی پیچیدگی‌های استفاده از آژاکس مانع شده که شرکت‌ها بتوانند «تمامی» خدمات پورتالی را در یک صفحه ارائه کنند و هنوز هم کاربر را بر اساس همان مفهوم «پورتال» به سوی سامانه‌های متفاوت ارجاع می‌دهند.

چگونه پورتال فراهم کنیم؟

اکنون اگر سازمانی مایل باشد مجموعه‌ای از خدمات را بر روی اینترنت ارائه نماید، راه قدیمی ایجاد هر سرویس به صورت مستقل است. اما اگر از ابتدا با نگاه پورتالی به موضوع خدمات خود بنگرد، خواهد توانست با هزینه‌ای کمتر از ابتدا طراحی ساختارهای اطلاعاتی و نرم‌افزارهای مورد نیاز سایت‌هایش را بر فن‌آوری پورتال مبتنی کند. به این ترتیب از یک سو خدمات خود را یکپارچه عرضه نموده است و از سوی دیگر با افزایش سرویس‌ها و خدمات، آن‌ها را به سادگی در همان سامانه پورتال درج و اضافه خواهد نمود و نیازی به ثبت دومین‌های جدید و تبلیغ برای خدمات تازه خود هم نخواهد داشت. کاربران در هنگام ورود به پورتال و برای استفاده از خدمات موجود، متوجه سرویس جدید شده و از خدمات آن بهره‌مند خواهند گردید.

باید ساخت

زیربنایی‌ترین و مهم‌ترین روش دستیابی به یک پورتال، طراحی و ساخت یک نمونه کامل بر اساس موضوعات فعالیت شرکت یا سازمان است. این بهترین روش است، اگر خدمات متنوع باشد و امکانات قابل ارائه زیاد. اگر چه هزینه تحلیل و طراحی یک پورتال کامل ممکن است زیاد باشد، ولی به دلیل تناسب نهایی ابزار تولیدی با اهداف و برنامه‌های سازمان، از یک سو فضای استفاده از خدمات را بسیار گسترده‌تر و کاربری آن را سهل‌تر می‌نماید، به دلیل تناسب بیشتر ابزار تولیدی با مجموعه محتوا و خدمات موضوع ارائه و از دیگر سو اعتبار سازمان را بالاتر می‌برد با نشان دادن توانایی آن در ایجاد چنین ابزار پر قدرتی به صورت مستقل از سایر شرکت‌ها.

پورتال‌های پیش ساخته

اما با روتین شدن استفاده از بعضی سرویس‌های معروف بر روی اینترنت و مشابهت بسیاری از خدمات معمول سایبری به یکدیگر، این ایده طرح شده است که بعضی شرکت‌ها اقدام به تولید پورتال‌های پیش‌ساخته نمایند و آن را در اختیار سازمان‌ها و شرکت‌های دیگر بگذارند. نمونه‌های فراوانی از آن امروزه مرحله تولید را طی کرده و عرضه شده است. برای نهادهایی که خدمات عمومی ارائه می‌نمایند و قصد هزینه زیاد هم ندارند استفاده از این ابزارهای آماده مقرون به صرفه‌تر است از این‌که همان را دوباره بازنویسی کنند. از پورتال‌های قدرتمند خارجی مانند **Sharepoint** مایکروسافت که بگذریم، نمونه‌های داخلی نیز در سال‌های اخیر زیاد شده است و البته غالباً امکانات و توانایی‌ها محدود است. اما در این میان دو پورتال «آریانیک» و «سیگما» واقعاً می‌درخشند. امکانات بسیار خوبی ارائه می‌کنند و قابلیت‌های جذابی دارند. خصوصاً پشتیبانی آن‌ها که داخلی بودنشان سبب شده است. هر کدام از این دو پورتال نیز در نگارش‌های مختلف و قیمت‌های متفاوت ارائه می‌شوند تا امکان انتخاب محصول مورد نیاز هر سازمان را متناسب با بودجه و اهداف آن فراهم سازند.

در عموم پورتال‌هایی که امروزه در بازار یافت می‌شود اجزایی دیگر به رسمیت رسیده است. اجزایی که غالب پورتال‌ها در خود دارند و بعضی کاربرد و بعضی با کاربرد محدودتر، ولی هر کدام می‌تواند خدمات خاصی را به کاربران ارائه نماید. فهرستی از امکانات عمومی و رایج پورتال‌ها ذیل ارائه می‌شود که هر نهادی می‌تواند نیاز خود را نسبت به هر کدام برآورد کرده و بر اساس این اجزا تصمیم به ساخت یا تهیه پورتال بگیرد.

۱. ایجاد زیرسایت: وقتی بحث از پورتال می‌شود مراد ابزاری است که سایت‌های متعدد را با نمایی واحد در اختیار کاربر قرار می‌دهد. فرض اول بر تعدد سایت‌ها گذاشته شده است که مفهوم پورتال پدید آمده. از این رو، هر پورتال باید بتواند سایت‌های دیگری را ایجاد و مدیریت نماید، تا مفهوم پورتال با تعریف سنتی آن محقق شود. شما با چند کلیک می‌توانید یک زیرسایت مثلاً احکام بسازید و اطلاعات مورد نظر و خدمات قابل ارائه‌تان را در آن زیرسایت درج نمایید.

۲. ایجاد زیردامنه: اگر چه می‌شود برای هر زیرسایت یک دامنه مستقل به ثبت رساند، ولی برای کاهش هزینه‌ها از یک سو و متشت نشدن ذهن کاربر در برخورد با اسامی متعدد از سوی دیگر، رسم بر این است که بسیاری از خدمات وابسته به پورتال را با زیردامنه‌ها مشخص می‌سازند. مثلاً پورتال شما اگر بخشی برای اخبار دارد به جای ثبت یک دامنه مستقل مانند: **MyNews.com** می‌توانید زیردامنه **News.MyDomain.com** را ثبت کنید. اولاً این ثبت به سادگی در پورتال انجام شده و نیازی به پرداخت هزینه اضافه ندارد، ثانیاً به سرعت فعال شده و درگیری داشتن یک کنترل پانل مستقل برای دامین و اتصال آن به پورتال را نخواهد داشت که چند روز زمان می‌گیرد.

۳. مدیریت فایل‌ها بر روی سرور: پورتال‌ها برای ساده‌تر شدن دسترسی به فایل‌های روی سرور، مانند تصاویر، فیلم‌ها، فایل‌های داده و مانند آن ابزاری دارند که امکان آپلود، دانلود، جابه‌جایی و دسته‌بندی فایل‌ها را فراهم می‌کند. در نبود این ابزار باید از **FTP** استفاده کرد که برای کاربر عادی دشوار بوده، نیاز به نرم‌افزارهای مخصوص دارد.

۴. اتصال به بانک‌های اطلاعاتی: علاوه بر این که شما ممکن است بانک‌های اطلاعاتی دیگر درون سازمان خود داشته باشید که بخواهید آن‌ها را بر روی پورتال قرار دهید، شاید نیاز به ایجاد یک بانک اطلاعات خاص در پورتال هم داشته باشید. هر دوی این اهداف با وجود یک ابزار اتصال به بانک اطلاعات قابل حصول است. غالباً بانک‌های اطلاعاتی **SQL server**، **MySQL**، **Access** و **Excel** قابلیت استفاده در پورتال‌ها را دارند.

۵. مدیریت قالب‌ها و پوسته‌ها: مهم‌ترین نیاز مالک پورتال امکان تغییر ظاهر سایت‌هاست. هیچ سازمانی راضی نمی‌شود پورتال یا سایت او با ظاهر پیش‌فرض نمایش داده شود.

ظاهری که طراح برای تمام مشتریان خود ارائه می‌نماید. مالک پورتال قطعاً متناسب با اهداف و ضرورت‌هایش خدمات را به گونه‌ای خاص بر صفحه سایت می‌نشاند که متفاوت از ظاهر سایت‌های دیگر خواهد بود. عموم پورتال‌ها این امکان را فراهم می‌کنند تا اپراتور بتواند تمامی عناصر نمایشی پورتال و صفحات را تغییر مکان و تغییر گرافیک و نما بدهد. بعضی از پورتال‌ها ابزارهای پیشرفته‌ای برای تغییر ظاهر سایت تولید کرده‌اند که شما با استفاده از کشیدن و رها کردن جعبه‌ها در صفحه می‌توانید جای هر بخش از اطلاعات در صفحه سایت را معین فرمایید.

۶. خبرگزاری و سامانه اخبار: ابزار خبررسانی که بالقوه قدرت ساماندهی امور یک خبرگزاری را داراست. سرویس‌های مختلف خبری را مدیریت می‌کند و مراحل درج خبر توسط خبرنگار تا ویرایش و تأیید توسط دبیرسرویس یا سردبیر و حتی شیوه نمایش خبر در صفحه اخبار همه را یک‌جا در اختیار مدیران سایت قرار می‌دهد.

۷. فرم‌ساز و گزارش‌گیری از اطلاعات: کاربران برای بهره‌برداری از خدمات ارائه شده توسط سازمان در پورتال لاجرم باید اطلاعاتی را ثبت کرده و درخواستی را ارسال نمایند. مدیران پورتال با ابزار فرم‌ساز فضایی را متناسب با اطلاعات مورد نیاز برای ارائه خدمات مورد نظر ایجاد کرده و در اختیار مخاطبین می‌گذارند. پورتال گزارشاتی از فرم‌های تکمیل شده ایجاد می‌کند که مورد نیاز مدیران سایت است.

۸. گردش کار و فرآیند پردازش داده: بعضی پورتال‌های پیشرفته ابزار گردش کار هم در خود دارند. ابزاری که پس از تکمیل فرم‌ها اجازه حرکت آن‌ها در مسیری از پیش تعیین شده را می‌دهد. مسیری که برای ارائه خدمات یا ایجاد یک تصمیم در سامانه ضروری است. تصور بفرمایید برای استخدام فرمی در پورتال خود قرار داده‌اید، با اولین ثبت اطلاعات و تکمیل فرم توسط کاربر چرخه آغاز می‌شود، فرم برای مدیر اول ارسال شده و او بررسی می‌نماید، اگر اطلاعات کامل بود تأیید نموده و در غیر این صورت رد می‌کند. در فرض اول، اطلاعات برای مدیر ارشد ارسال می‌شود و در فرض دوم مراتب از طریق ایمیل به اطلاع کاربر ثبت‌نام کرده می‌رسد. فہلم جراً... مسیر را تا انتها یک‌بار با این ابزار طراحی می‌کنید و کار را بر عهده پرسنل می‌گذارید تا عملیات را انجام دهند.

۹. ایجاد منوهای متنوع در سایت: هنگامی که خدمات موضوع ارائه در سایت تکثر پیدا می‌کنند، هر سایت یا پورتالی نیاز به منو یا فهرست پیدا می‌کند. ابزاری که عناوین خدمات و اطلاعات را به صورت دسته‌بندی شده در اختیار مخاطب گذاشته و او را برای دستیابی به سرویس مورد نظر راهنمایی کند. ابزاری است در پورتال که به صورت خودکار یا

دستی از صفحات سایت منو می‌سازد و در مکان مورد نظر اپراتور نمایش می‌دهد.

۱۰. سامانه امنیت و حفاظت از پورتال: هر سایتی گرفتار حمله هکرها خواهد شد. رفتارهای خطا از پرسنل و اپراتورهای درون سازمان نیز ممکن است سر بزند که اطلاعاتی را جابه‌جا کرده یا تغییر دهند. یک پورتال قدرتمند برای حفظ امنیت اطلاعات ابزارهایی را فراهم می‌کند تا تمامی دست‌کاری‌های اطلاعات را گزارش نماید و همچنین در صورت تلاش عوامل بیرونی برای ورود غیرمجاز، مراتب را به اطلاع مدیران برساند.

۱۱. مدیریت کاربران و گروه‌بندی آن‌ها: حجم عظیمی از اطلاعات توسط کاربرانی وارد پورتال خواهد شد که نمی‌بایست امکان ورود به تمامی خدمات و صفحات پورتال را داشته باشند. وقتی با چندین سرویس مستقل مواجه هستیم، باید دسترسی به هر کدام را به فرد یا گروهی خاص واگذاریم. علاوه بر این، بسیاری از خدماتی که به کاربران داده می‌شود باید پس از شناسایی آنان و تأیید هویت‌شان باشد. پورتال می‌تواند نقش‌های مختلف و سطوح دسترسی گوناگونی را به کاربران ارائه داده و جهت سهولت ایجاد دسترسی، گروه‌هایی را پدید آورد. در قالب گروه، شما می‌توانید دسترسی‌ها را برای گروه تعیین نمایید و با عضویت هر کاربر در گروه مربوطه، نقش‌ها خودبه‌خود منتقل خواهد شد.

۱۲. سامانه فروشگاه آنلاین با امکان پرداخت اینترنتی: یکی از سرویس‌های مرسوم در پورتال‌هاست. سازمان می‌تواند محصولات مجازی و یا حقیقی خود را به صورت اینترنتی در معرض فروش قرار دهد. این سامانه‌ها امکان دریافت پول از طریق انتقال اینترنتی از حساب بانکی مشتری به حساب بانکی سازمان را نیز فراهم می‌نمایند.

۱۳. گالری‌های تصویر، فیلم یا صوت: آرشیوهایی از خبرهای تصویری، یا گالری‌های عکس، فیلم و یا صوت را فراهم کرده و در اختیار کاربر در صفحاتی از پورتال قرار می‌دهند.

۱۴. سامانه مباحثات گروهی، انجمن‌ها و فروم: سرویس معروفی در اینترنت است که برای پاسخگویی به پرسش‌ها بسیار مناسب است. موضوعات متعدّد قابل تعریف بوده و تمامی بحث‌ها و گفتگوها در ذیل هر موضوع قابل انجام و پی‌گیری است. پورتال‌ها غالباً این سرویس را نیز ارائه می‌نمایند.

۱۵. سامانه ارسال و دریافت ایمیل: حتماً در پورتال ضروری است که بتوان از ایمیل استفاده کرد. سه سطح از این سامانه در پورتال فرض دارد. ① یک بخش امور مدیریت پورتال است که قطعاً نیاز دارد مثلاً با ایمیل بعضی اطلاعات را برای مدیران ارسال کند، یا خبرنامه خاصی را برای گروهی از کاربران. ② سطح دیگر ارائه صندوق‌های پستی برای کاربران یا مدیران است

که با پسوند نام سایت ارائه می‌شود، مانند: **Movashah@Me.com** و ③ در نهایت بعضی از پورتال‌ها امکان اتصال به ایمیل‌های شخصی کاربران و مدیران در سرویس‌های معتبر جهانی را نیز فراهم می‌نمایند. مثلاً شما ایمیلی در یاهو و یا جمیل دارید، اگر رمز عبور خود را در پورتال ذخیره کنید، این سامانه می‌تواند به ایمیل شما متصل شده و پیام‌های دریافتی را در پورتال به شما نمایش دهد. بدین ترتیب شما را از مراجعه به آن سایت‌ها و باز کردن صفحات جدید اینترنتی بی‌نیاز می‌نماید. می‌دانیم که هدف از پورتال تجميع خدمات در یک سایت است!

۱۶. سامانه پیام‌رسانی میان کاربران: امکانی ساده برای ارسال پیام از یک کاربر یا مدیر به کاربر یا مدیری دیگر. هنگام استفاده از خدمات سایت، همراه بودن ابزار پیام‌رسان در هر لحظه، ارتباط را ساده می‌کند. کاربر هدف پس از ورود به پورتال، بلافاصله پیام را دریافت خواهد کرد.

۱۷. سامانه خبرخوان: پورتال برای این که بتواند سرویس‌های دیگر را نیز در تجميع خود شریک گرداند، ابزاری دارد به نام خبرخوان که بر اساس فن‌آوری **XML** با استفاده از استانداردهای **RSS** یا **Atom** مبادرت به دریافت اطلاعات از سایت‌های دیگر می‌نماید. البته سایت‌های مبدأ باید خروجی مورد نظر را فراهم کرده باشند که امروزه مرسوم شده و تمامی سایت‌های خبری و عموم سایت‌های اطلاع‌رسانی این خروجی‌ها را تولید می‌کنند. شما نشانی آن‌ها را در اختیار پورتال گذاشته و پورتال اطلاعات آن‌ها را برای شما جمع‌آوری می‌کند.

۱۸. امکان اتصال به وب‌سرویس سایت‌های دیگر: بعضی سایت‌های دیگر خدماتی را به صورت وب‌سرویس ارائه می‌نمایند. این مفهوم اگر چه هنوز در کشور ما چندان مورد توجه قرار نگرفته، ولی رو به پیشرفت است. بعضی از پورتال‌ها مدعی هستند امکان اتصال به این نوع از خدمات برنامه‌ای را نیز در اختیار دارند. با ایجاد چنین اتصالی شما می‌توانید در جریان ارائه یک خدمات خاص از خدمات ضمنی دیگر سایت‌ها نیز بهره ببرید. مثلاً تصور فرمایید که فردی کد ملّی خود را در فرم ثبت نام درج می‌کند، شما برای تأیید صحت این کد می‌توانید به وب‌سرویس سامانه ثبت احوال متصل شده و کد ملّی را بررسی کنید. پورتال این فرآیند تأیید کد ملّی را به صورت خودکار انجام خواهد داد، در صورتی که البته ثبت احوال دسترسی به چنان وب‌سروسی را فراهم نماید.

۱۹. سامانه‌های آگهی، مناقصه و مزایده: امکانی که کاربران بتوانند برای خرید، فروش، استخدام و... آگهی داده و دیگران نیز بتوانند تمایل خود را به موضوع درج شده در آگهی متقابلاً اعلام نمایند.

۲۰. سامانه وبلاگ: وبلاگ ابزاری شخصی است که امکان درج مطالب دلخواه را بر اساس توالی زمانی ایجاد می‌نماید. علاوه بر این وبلاگ فضایی را ایجاد می‌نماید تا مخاطبین ذیل هر مطلب نظرات و دیدگاه‌های خود را بیان کنند. غالب پورتال‌ها برای جذب مخاطبین خود مدعی ارائه سرویس وبلاگ نیز می‌باشند.

۲۱. ارائه خدمات صفحه شخصی به هر کاربر: در پورتال‌ها صفحه شخصی به دو معنا تصور شده و به دو شیوه برای کاربران فراهم می‌شود: ① در معنای اول صفحه شخصی به پروفایل کاربر گفته می‌شود. فضایی که دسترسی دیگر کاربران را به وبلاگ، انجمن‌ها و سایر فعالیت‌های کاربر تسهیل نموده و در کل محیطی ایجاد می‌کند که بیشتر شبیه به یک سایت شخصی برای کاربر است. ② اما در معنای دوم که اهمیت بیشتری نیز دارد، صفحه شخصی به محیطی گفته می‌شود که کاربر امکان شخصی‌سازی آن را برای خود دارد. یعنی صفحه‌ای از سایت که کاربر عناصر آن را به میل خود جابه‌جا کرده و نظم داده است. امروزه مفهوم پورتال به شدت با چنین تعریف از صفحه شخصی گره خورده است. با توجه به حجم زیاد خدماتی که توسط پورتال‌ها غالباً ارائه می‌شود، کاربران نمی‌توانند از صفحات شلوغی که مثل صفحه اول سایت یاهو، این حجم از خدمات را معرفی و فهرست می‌کنند به راحتی استفاده کرده و بهره ببرند. محیطی نامأنوس و گریزدهنده. مدیران پورتال نیز قادر نیستند نیازهای مخاطب را به درستی حدس زده و خدمات مناسب او را در پیش‌خوان پورتال عرضه کنند، چرا که این نیازها در مخاطبین متفاوت مختلف است. از این رو، ابزاری را فراهم می‌آورند که کاربر بتواند سرویس‌ها را مستقل از هم ملاحظه کرده، آن‌ها را که نمی‌خواهد حذف و آن‌ها را که می‌خواهد حسب سلیقه و نیاز خود بر صفحه بچیند. طبیعتاً این صفحه شخصی تنها و تنها توسط خود کاربر دیده خواهد شد و نه دیگر کاربران. یاهو این صفحه را با نام **MyYahoo** ارائه می‌نماید. نگارنده نخستین بار چنین پدیده‌ای را در سایت **AOL** در سال ۱۳۸۰ مشاهده کرد، چهار سال از آن زمان گذشت تا یاهو، گوگل و مایکروسافت نیز این ابزار را در پورتال‌های خود به کار گرفتند.

۲۲. سامانه مقالات به صورت ویکی: ویکی به دائرةالمعارفی گفته می‌شود که به صورت عمومی و با مشارکت کاربران تولید و تکمیل می‌گردد. ویکی‌ها امروزه با موضوعات گوناگونی در اینترنت ایجاد و عرضه می‌شوند. البته برای مدیریت داده‌ها در این سامانه‌ها ابزارهایی قرار داده شده و فرآیندهای در نظر گرفته‌اند که نظارت کاربران ارشد را بر کاربران عادی حفظ می‌کند و از درج مطالب نادرست جلوگیری می‌نماید. این‌که مقالات مخاطبین به صورت ویکی در پورتال عرضه شود، امکانی است که در بعضی از

پورتال‌ها قرار داده شده است.

۲۳. امکان اتصال پورتالت و ماژول: پورتال‌ها را به گونه‌ای می‌نویسند که امکان ارتقاء و توسعه آن‌ها ساده باشد. به این منظور هسته مرکزی آن را بر اساس مدل‌هایی طراحی کرده‌اند تا بر اساس قواعد و قوانین و دستورالعمل‌هایی بتوان ابزارها و خدمات جدید را به پورتال اضافه کرد. مالک پورتال می‌تواند در صورت ارائه سامانه‌های جدید آن‌ها را تهیه کرده و به پورتال متصل نماید و یا در صورت امکان سرویس‌هایی را متناسب با نیاز خود برنامه‌نویسی کرده و به آن ملحق نماید.

۲۴. ارائه آمار بازدیدها: تقریباً همه پورتال‌ها گزارش‌های متنوعی را از میزان بازدید صفحات پورتال ارائه می‌نمایند. این آمارها برای بررسی نحوه استفاده و میزان کاربرد خدمات پورتال مورد نیاز مدیران پورتال است. چنین ابزارهایی ما را از به‌کارگیری ابزارهای بیرونی آمارگیری بی‌نیاز می‌نماید.

۲۵. سامانه پیام کوتاه: با راه افتادن سه شبکه ارسال و دریافت پیامک بر روی اینترنت که همگی به شرکت مخابرات اتصال دارند، امروز استفاده از پیامک در سایت‌های اینترنتی آسان شده است. پورتال‌های امروزی غالباً مجهز به امکاناتی برای ارسال و دریافت پیامک می‌باشند. البته حساب پیامکی به صورت جداگانه از شرکت‌های مربوطه خریداری شده و در پورتال تعریف می‌شود.

۲۶. سامانه چت آن‌لاین: یکی از ابزارهای مرسوم در پورتال‌ها و از خدمات رایج اینترنت است. این ابزار نیز عموماً در پورتال‌ها وجود دارد. کاربران از طریق این ابزار می‌توانند به صورت هم‌زمان پیام‌های خود را با تایپ کردن در اختیار یکدیگر بگذارند.

۲۷. سامانه تله‌کنفرانس تصویری: ابزارهای تصویری در محدود پورتال‌هایی قرار داده می‌شوند. زیرا ارسال و دریافت هم‌زمان تصویر کاربران نیاز به ابزارهای پیشرفته‌تری روی سرور دارد. تله‌کنفرانس ویدئویی امکانی است که چند کاربر یا مدیر پورتال می‌توانند با یکدیگر مکالمه داشته و تصویر یکدیگر را نیز مشاهده نمایند. با توجه به وجود وب‌کم روی تقریباً تمامی رایانه‌های کیفی و افزایش روزبه‌روز پهنای باند اینترنتی استفاده از این قابلیت برای ارتباط رفته رفته نقش مؤثرتری پیدا می‌کند.

۲۸. ایجاد صفحات اطلاع‌رسانی سازمان: از امکانات مهم دیگری که هر پورتال باید در اختیار مدیران و مالکان بگذارد توانایی ایجاد صفحات معمولی اطلاع‌رسانی است. تمام آن‌چه بر روی پورتال قرار می‌گیرد داده‌ها و سرویس‌های برخاسته نیست. بعضی اطلاعات باید به صورت استاتیک و ثابت بر روی سامانه باشد. مانند اطلاعات معرفی سازمان، داده‌های ارتباطی و نشانی‌ها و معرفی پرسنل و مانند آن. بعضی پورتال‌ها چنین ابزارهایی را نیز به صورت مستقل برای اطلاعات پرسنل و مانند آن دارند. ولی آن‌چه

در هر پورتالی وجود دارد این امکان است که اطلاعاتی را مستقلاً در بخشی از پورتال قرار داده و به منوهای اصلی آن متصل نمایید. این اطلاعات می‌توانند هر نوع داده‌ای باشند که سازمان لازم می‌داند مستقیماً بر روی اینترنت قرار دهد.

۲۹. امکان پشتیبان‌گیری از اطلاعات: علاوه بر این که هر میزبانی بر روی اینترنت به صورت منظم و بر اساس قرارداد فی‌مابین موظف به ثبت پشتیبان از اطلاعات پورتال برای جلوگیری از نابودی تصادفی آن می‌باشد، خود نرم‌افزار مدیریت پورتال نیز امکاناتی برای گرفتن پشتیبان بر اساس درخواست مدیریت را دارد.

۳۰. شبکه‌های اجتماعی: از جدیدترین خدماتی که بر روی اینترنت عرضه شده است شبکه‌های اجتماعی است، آنچه که در ایران با ورود Orkut معرفی شد و با Facebook فراگیر گشت. این سامانه‌ایست که می‌تواند در کنار تمامی سرویس‌ها و خدمات پورتال به صورت هم‌زمان فعال باشد. کاربر با ورود به پورتال در حقیقت وارد شبکه اجتماعی خود شده است و تمامی ارتباطات خود را می‌تواند هم‌زمان با استفاده از خدمات پورتال در اختیار داشته باشد. بخش‌های ویکی، فروم، نظرات در ذیل اطلاعات سایت و اخبار، همه و همه می‌تواند در جهت برقراری ارتباط میان کاربران، فضای تعاملی وسیعی را سامان دهد.

۳۱. کتابخانه دیجیتال: اگر چه در غالب پورتال‌های آماده چنین ابزاری دیده نشده است، ولی یکی از سامانه‌های مهم در حوزه مباحث تخصصی است. تقریباً تمامی پورتال‌ها می‌توانند فایل‌های کتاب و مقاله را در قالب pdf ارائه نمایند، اما این امکان که کاربر بتواند فهرست کتاب‌ها را ملاحظه کرده و دسته‌بندی نموده و برای مطالعه در دسترس خود قرار دهد و امکانات پژوهشی برای فیش‌نویسی و موضوع‌بندی مطالب داشته باشد، امری است که در کم‌تر پورتالی مشاهده شده است. اما سامانه مفیدی است.

قابلیت اتصال پورتالت

همیشه به خاطر داشته باشیم که پورتال قابلیت اتصال پورتالت دارد. اگر از سامانه استاندارد استفاده کنیم، فروشنده احتمالاً پورتالت‌هایی را برای توسعه خدمات پورتال تولید خواهد کرد. اگر سامانه متن‌باز باشد، قطعاً پورتالت‌های بسیاری به صورت رایگان در اینترنت یافت خواهد شد. اما اگر خود ما یک پورتال برای سازمان بنویسیم، هر زمان که نیاز به توسعه خدمات باشد، می‌توانیم و باید بتوانیم ابزارهای متناسب با نیاز را دوباره برنامه‌نویسی کرده و به پورتال متصل کنیم.

در پاسخ به این سؤال که «چگونه می‌توانیم خدمات خود را در پورتال توسعه دهیم؟» مهم‌ترین پاسخ پورتال‌ها استفاده از قابلیت اتصال پورتالت است. بعضی از پورتال‌ها با امکان SDK امکان برنامه‌نویسی متصل به پورتال را نیز فراهم می‌نمایند.

معرفی چند پورتال

■ پورتال سازمانی HighPortal

پورتال سازمانی HighPortal اولین و تنها پورتالی است که به زبانهای ASP.NET و JAVA و در دو حالت نرم افزاری و سخت افزاری (Rack Mount Appliance) تولید شده است.

HighPortalJ2EE Server

تفاوت های عمده CMS و Portal بشرح ذیل می باشد :

- ۱- امکان گسترش برنامه توسط کاربر (SDK) و (JSR)
- ۲- بخش صفحه شخصی (شخصی سازی پورتال توسط کاربران سایت)
- ۳- ارتباط کامل با کلیه بانک های اطلاعاتی (جهت ثبت و نمایش اطلاعات بانک در پورتال)
- ۴- امکان برقراری ارتباط با سایر اتوماسیون ها و نرم افزارهای سازمان
- ۵- ارتباط کامل با میل سرور
- ۶- دارا بودن پورتلت های سازمانی
- ۷- پشتیبانی کامل از تکنولوژی Ajax
- ۸- ویدئو کنفرانس

Full++	Full+	Full	Small	
۲۳/۰۰۰/۰۰۰	۱۸/۰۰۰/۰۰۰	۱۴/۰۰۰/۰۰۰	۹/۰۰۰/۰۰۰	قیمت نگارش ASP.NET (تومان)
۳۷/۰۰۰/۰۰۰	۳۲/۰۰۰/۰۰۰	۲۸/۰۰۰/۰۰۰	-	قیمت نگارش JAVA (تومان)
محدودیت ها				
نامحدود	۲۵	-	-	تعداد سایت زیر مجموعه
نامحدود	۳	۳	۳	تعداد زبان
امکانات اصلی				
✓	✓	✓	-	کیت توسعه برنامه SDK
✓	✓	✓	-	Ajax & Drag and Drop
✓	✓	✓	-	پرتلت مدیریت داده ها
✓	✓	✓	-	میل سرور فارسی (برای یک دامین)
✓	✓	✓	✓	صفحه شخصی
✓	✓	✓	-	سایت شخصی My Site (هر عضو / یک سایت)
پورتلت ها				
✓	✓	✓	✓	گزارش ساز * اطلاعات بیشتر صفحه 14
✓	✓	✓	-	پیام رسان آنلاین Messenger
✓	✓	✓	✓	مدیریت کارها To Do List

✓	✓	✓	✓	مدیریت کارها
✓	✓	✓	✓	مدیریت کار جاری work flow * اطلاعات بیشتر صفحه 13
✓	✓	✓	-	پرتلت وب پروکس
✓	✓	✓	-	دیکشنری
✓	✓	✓	-	پرتلت پست الکترونیک
✓	✓	✓	-	تقویم و مناسبت ها
✓	✓	✓	-	برد پیغام
✓	✓	✓	-	گفتگوی صوتی و تصویری Video conference
✓	✓	✓	-	دفترچه تلفن
✓	✓	✓	-	ماشین حساب
✓	✓	✓	-	یادداشت

پکیج های پورتال سازمانی آریانیک حاوی پورتلت تولید و مدیریت وب سایت HighCMS نیز می باشند که امکانات آن به شرح زیر است :

فرم عضویت	کنترل IP ها	گزارش تصویری *	فروشگاه مجازی
پشتیبان گیر بانکها	مدیریت امنیت	کارجاری (Workflow) ساده	فرم ساز ساده
انجمن ها	اطلاعات پرسنلی	مدیریت قوانین	فرم ساز پیشرفته *
آمار بازدیدکنندگان	گزارش آب و هوا	مدیریت رویدادها	مدیریت مقالات
مدیریت بنر ها	تقویم و مناسبت ها	ترسیم چارت سازمانی	مدیریت اخبار
ارجاع توسط IP کاربر	نمایش نرخ ارز	آرشیو صفحات	خواندن RSS خبری
مدیریت رانها	نظرسنجی	خروجی Excel گزارشات	خروجی RSS اخبار
نمایش فیلم های FLV	مدیریت کاربران	مدیریت گزارشات	ارسال خبرنامه

ثبت سایت در جستجوگرها	جملات متحرک	مدیریت منوها	تصویر روز
پخش موسیقی در سایت	صفحه ورودی	ارسال ایمیل فارسی	۸۰٪ فشرده سازی صفحه
جستجو در وب (google)	نسخه چاپی صفحات	سیستم ارتباطات	سامانه طراحی پوسته آسان
حدود ۳۰ نمونه ساعت فلش	ارسال مطالب به ایمیل	پیوندها	نمایش محتویات مرتبط
دروازه ارسال پیام کوتاه SMS	مدیریت فایل ها	وبلاگ گروهی	مسیر طی شده توسط کاربر
مجلات	مرکز اسکریپت	۴ نوع گالری عکس حرفه ای	مدیریت سبک
کتابخانه	بازیابی اطلاعات Recycle Bin	مدیریت تصاویر thumbnail	مدیریت بانک ها
کتابهای الکترونیک	لیست عملیات کاربران Users Log	استفاده از Captcha	نمایش تعداد بازدیدکننده
گردهمایی ها	امکان تائید محتوا در چندین مرحله	امضاء دیجیتال	مدیریت پوسته
منابع مرجع	سیستم مناقصه	وب دایرکتوری	مدیریت صفحات
پرتال دانلود	سیستم مزایده	نقشه سایت	جستجوگر سایت
پرتال آگهی	اوقات شرعی	مدیریت کدها	صفحات پاراگرافی

خدمات

آموزش حضوری	۳ ساعت	۵ ساعت	۱۵ ساعت	۲۰ ساعت
یکسال بروز رسانی رایگان	✓	✓	✓	✓
یکسال خدمات پشتیبانی رایگان (با دسترسی Remote)	✓	✓	✓	✓
تاخیر در پاسخگویی	۳ ساعت کاری	۱ ساعت کاری	۱ ساعت کاری	۱ ساعت کاری
خدمات پشتیبانی در خارج از وقت اداری	✓	✓	✓	✓
خدمات پشتیبانی تلفنی	✓	✓	✓	✓
میزبانی وب رایگان (یکسال)	۱ گیگا بایت	۲ گیگا بایت	۴ گیگا بایت	۵ گیگا بایت

پورتال سیگما

ابزار تولید پورتال های سازمانی و ایجاد خدمات الکترونیک

توانایی ها و کاربردهای پورتال سیگما در ارائه خدمات الکترونیک

- ✦ ارائه اطلاعات (غیر ساختیافته مانند شرح یک فرآیند و ساختیافته مانند لیست خدمات) به کاربر
- ✦ ارائه اطلاعات (ساختیافته مانند دفترچه تلفن یا کد شهرها یا محل امتحان) به کاربر بصورت تعاملی
- ✦ پاسخگویی به سوالات کاربر بصورت تعاملی (متنی، صوتی، تصویری) و غیرتعاملی
- ✦ ثبت نام اینترنتی ساده (ثبت نام خودرو، ثبت نام مسکن)
- ✦ ثبت نام اینترنتی با امکان پیگیری (ثبت نام حج)
- ✦ ثبت نام اینترنتی با امکان پرداخت (ثبت نام موبایل)
- ✦ ثبت نام اینترنتی با امکان ویرایش کل یا قسمتی از اطلاعات (ثبت نام کنکور)
- ✦ صدور مجوز تک سازمانی (سازمان های مردم نهاد، تاسیس گلخانه و ارائه تسهیلات)
- ✦ صدور مجوز چندسازمانی نیازمند استعلام (سوء سابقه، سربازی، مقطع تحصیل، جانبازی، چک برگشتی)
- ✦ خدمات دارای فرآیند گردش کار ساده و پیچیده (بررسی یک مرحله ای - بررسی چند مرحله ای)
- ✦ خدمات دارای توالی و پیوستگی زمانی (ارائه گزارش های ماهیانه)
- ✦ خدمات پیگیری (مانند پیگیری نامه)
- ✦ خدمات نیازمند امضای دیجیتالی و تشخیص هویت
- ✦ خدمات جمع آوری اطلاعات از کاربر (ارسال خبر، ارسال نظر)
- ✦ خدمات نیازمند آگاه شدن (وضعیت یک درخواست، وضعیت یک شاخص بورس)
- ✦ خدمات اشتراک اطلاعات (دریافت اخبار، دریافت اطلاعات بورس، دریافت اطلاعات ترافیک)
- ✦ خدمات نیازمند تطابق بین مشخصات ارائه شده و مشخصات موجود (همسریابی، کاریابی)
- ✦ خدمات نیازمند داده کاوی (چک کردن سابقه)
- ✦ خدمات ایجاد و نگهداری آرشیو الکترونیکی مستندات و رکوردها
- ✦ خدمات قابل ارائه بر روی موبایل

پورتال سیگما در یک نگاه

مدیریت محتوا (CMS)

به کمک پورتال سیگما به راحتی و در حداقل زمان می توان نسبت به راه اندازی پورتال یا وب سایت یک سازمان یا شرکت با امکانات متنوع اطلاع رسانی و خدمت رسانی، ضمن تامین امنیت مناسب اقدام نمود.

مدیریت فرایندهای سازمان (BPMS) و گردش کار (Workflow)

سیستم مدیریت فرآیندهای سازمان سیگما به شما کمک می کند تا چرخه فعالیتهای درون سازمانی خود را طراحی، پیاده سازی، اجرا و کنترل نمایید. با استفاده از این ابزار قدرتمند می توانید به سادگی فرآیندهای سازمان خود را مدیریت کنید. سیستم گردش کار سیگما با رابط کاربری گرافیکی تحت وب و بسیار ساده، امکان تعریف روندهای درون سازمانی را فراهم آورده و امکان پیاده سازی سیستمهای موجود سازمان را به سادگی ممکن می سازد.

برنامه ساز و فرم ساز (Form and Application Builder)

به کمک برنامه ساز سیگما می توان انواع نرم افزارها و فرم های یک سازمان یا شرکت را تحت وب و بدون نیاز به برنامه نویسی و دانش تخصصی، با قابلیت هایی مانند گردش کار و اتصال به بانک های اطلاعاتی تولید نمود.

گزارش ساز (Report Generator)

به کمک گزارش ساز سیگما می توان انواع گزارش های جدولی و نموداری ساده و پیشرفته یک سازمان یا شرکت را تحت وب و براساس بانک های اطلاعاتی طراحی و تولید نمود.

یکپارچه سازی (Enterprise Application Intergration)

با کمک امکانات یکپارچه سازی، تبادل اطلاعات بین ماژول ها، ارتباط با سایر Web service ها و ارتباط با سایر بانکهای اطلاعاتی ممکن می گردد.

ویدئو کنفرانس (Video Conference)

سیستم ویدئو کنفرانس سیگما امکان ارتباط صوتی و تصویری کاربران مختلف را به صورت یک به یک، یک به چند و چند به چند را با در نظر گرفتن ملاحظات امنیتی را فراهم می آورد.

پخش زنده (Live Video Streaming)

با استفاده از پخش زنده سیگما می توانید فیلم های آموزشی و فایل های تصویری را در سایت خود به نمایش بگذارید. همچنین امکان پخش زنده سمینارها، همایشها، مراسم ها به صورت آنلاین با امکان تعیین میزان فشرده سازی اطلاعات در پخش زنده سیگما وجود دارد.

تعریف پورتال و زیر پورتال :

تعریف صفحات WYSIWYG

چینش صفحه Drag & Drop

منو ساز پیشرفته

چند زبانی

دسته بندی اطلاعات

مدیریت گرافیک صفحات

مدیریت محتوا :

اخبار

رویداد

نظر سنجی

...

امکانات پورتال :

ایجاد و دریافت RSS

جستجو اطلاعات

شخصی سازی

فرایند تایید اطلاعات جهت انتشار

• اعطای امکان مجوزدهی به سطوح پایین تر

• تفکیک داده ها بر اساس زیرپورتال ها

امنیت پورتال :

• تعریف سطوح دسترسی

• تعریف کاربران و گروه ها

• تعریف نقش

• تعریف فیلتر روی زمان و IP

• محدودیت IP

• استفاده از کدهای امنیتی (Captcha ، RTT)

• پشتیبانی از SSL

• مجهز به سیستم ثبت وقایع و عملکرد کاربران (Audit & Log System)

• استفاده از مکانیزم های امنیتی پایگاه داده

• رعایت اصول کدنویسی امن به منظور مقابله با انواع حملات (SQL Injection ،)

ساختار پورتال

تعریف زیر پورتال های مختلف
تعیین اجزای زیر پورتال ها بصورت
Drag&Drop
تعیین تم و قالب گرافیکی زیر پورتال ها
تعریف زبان های مختلف و چند زبانی

امکانات تعاملی

تخته سفید (White Board)
ارسال خبرنامه الکترونیکی
ارسال و دریافت پیام کوتاه (SMS)
گفتگوی متنی (چت)
Help Desk آنلاین
تالار گفتگو (Forum)
ویکی

استاندارد ها و فناوری ها

فناوری آژاکس (Ajax)
استاندارد یونیکد (Unicode)
معماری چند لایه (N_Tier)
ارائه خدمات پشتیبانی (ITIL)
امنیت تراکنش های مالی (PCI DSS)
امنیت نرم افزار (ISO 9796-9798)
امنیت نرم افزار و شبکه و سیستم عامل
(NIST SP800 Series)
دایرکتوری کاربران (X.500)
گواهی دیجیتال (X509v3)
کنترل دسترسی (RBAC)

ماژول ها

تقویم (شمسی، قمری، میلادی)
نقشه سایت
آمار بازدید
تاریخ و زمان (عقربه ای و دیجیتال)
جستجو (ساده و پیشرفته و تمام متن)
نوار راهبری
منو ساز
خواندن و نمایش RSS
تاریخ آخرین به روز رسانی
آب و هوا
نرخ ارز
اوقات شرعی
دیکشنری
فروشگاه اینترنتی
تکریم ارباب رجوع
چارت سازمانی

مدیریت محتوا

متن html
اخبار
گزارش ها
صورتهای جلسات
آیین نامه ، استاندارد ، دستورالعمل
انتشارات (کتاب، مقالات)
تبلیغات
افراد و مدیران
لینک های مفید
وب دایرکتوری
گالری عکس، آلبوم عکس

امکانات یکپارچه سازی

امکان ارتباط با سایر سیستم ها
امکان افزودن ماژول های جدید
تبادل اطلاعات بین ماژول ها
SDK & API
امکان ارتباط با Web_Service ها
امکان ارتباط با سایر پایگاه های داده

سازمانهای مرتبط
پرسشهای متداول و پاسخ
نظرخواهی (تستی ، تشریحی)
دانلودها و فایل ها
مناقشه ها و مزایده ها
پروژه ها
تماس با ما و بانک اطلاعات تلفن
همایش ها و سمینار ها
متون و تصاویر متحرک
محصولات
رویدادها
انتقادات و پیشنهادات

❏ نسخه سازمانی پورتال سامان

کاستن از بوروکراسی اداری، ارائه خدمات به صورت همزمان و نظام مند کردن گردش های کاری در سازمان، همواره یکی از موضوعات مورد بحث و علاقه مدیران سازمان ها بوده است. از میان دهها راهکار ارائه شده به سازمان، راهکار برتر ایجاد مدخلی مدرن و ساختیافته بر بستر فناوری اطلاعات و ارتباطات و بر پایه اصول Paperless شناخته شده است. نگارش سازمانی پورتال سامان با قابلیت مجتمع شدن (Integration Capability) با سیستم های اطلاعاتی و تراکنشی داخل سازمان و ارائه امکان تعریف انواع فرآیندهای سازمانی، گردش های کاری و . . . این امکان را برای مدیران بوجود آورده است تا بتوانند در عین محدود سازی حوزه تغییرات و دگرگونی ها در عمق، با استفاده از پتانسیل موجود در سیستم های داخلی و ترکیب آن با پورتال، آثار مثبت آن را در سطح جاری سازند. در حقیقت نسخه سازمانی پورتال سامان ضمن تامین اهداف اطلاع رسانی به مخاطب، می تواند به عنوان دریچه دسترسی کارکنان و مشتریان سازمان به منابع و کاربردهای درون سازمانی نیز تعریف گردد.

❖ سرویس ها و امکانات

- مدیریت محتوای پویا
- سرویس اخبار
- بریده جراید
- خبرنامه الکترونیکی
- خبرخوان (RSS)
- مدیریت گزارش های سازمانی
- مدیریت کتابخانه دیجیتال
- مدیریت قوانین و مقررات
- مدیریت چارت سازمانی
- مدیریت رسیدگی به شکایات
- مدیریت انتقادات و پیشنهادات
- نظرسنجی آماری و پرسشنامه ای
- مدیریت بنرهای تبلیغاتی
- مدیریت اطلاعات گواهینامه ها و تقدیر نامه ها

- مدیریت اطلاعات پروژه ها
- مدیریت اعلام مناقصات و مزایدات
- مدیریت منبع فایل
- نقشه سایت
- مدیریت پیوندها
- مدیریت گالری تصاویر
- مسیر پیمایش کاربر
- مدیریت آمار بازدید کنندگان
- جستجوی محتوا
- مدیریت وب دایرکتوری
- مدیریت منو
- مدیریت گروه های کاربری
- مدیریت حقوق دسترسی
- مدیریت ممیزی کاربران (Audit)
- مدیریت لاگ (Log)
- امکان فعال سازی چند پورتالی (Sub portal)
- صفحه شخصی کاربران

تناسب ساختار پورتال با ساختار محتوا

تعریف پورتال را دانستیم و اجزاء آن را شناختیم. آنچه تا کنون بیان کردیم در توصیف امکانات نرم‌افزاری و فنی پورتال بود. مطلبی که اکنون باید به آن توجه کنیم محتوای پورتال است.

پورتال همان‌طور که عرض شد «درگاه» ارائه خدمات متنوع است. ابزاری که خدمات ارائه می‌کند باید متناسب با نوع خدمات طراحی و ساخته شود. حال که چندین خدمت در یک فضا ارائه می‌گردد، نیاز به تناسب محتوای خدمات با ابزار خدمات در دو لایه مورد توجه قرار می‌گیرد. یک‌بار در سطح هر سرویس، باید معین کرد چه ابزاری خدمات ما را می‌تواند به بهترین شکل ارائه کند که این سطح در تمامی سایت‌ها باید مورد توجه باشد. در لایه دوم باید بررسی کرد چه ابزاری می‌تواند خدمات مورد نظر ما را در کنار هم به گونه‌ای نظم دهد که با اهداف پورتال و سازمان سازگار و متناسب باشد. این تناسب لایه دوم مطلبی است که اختصاص به پورتال دارد و باید به آن در چنین نوع سایتی توجه وافر داشت.

برای دستیابی به این تناسب سه گام مهم ضروری به نظر می‌رسد.

گام اول: ضرورت‌ها و اهداف پورتال

قطعاً نیاز و ضرورتی تأسیس یک پورتال را ایجاب می‌نماید، چه این نیاز اقتصادی باشد، یا فرهنگی و یا حتی سیاسی. در هر صورت آنچه انگیزه و محرک برای ایجاد پورتال است مطلب مهم و قابل توجهی برای تولیدکنندگان و به‌کارگیرندگان پورتال می‌باشد. تفاوت اهداف پورتال‌ها تفاوت ساختارها را ضروری می‌نماید، زیرا ترکیب خدمات و نحوه جایگزینی آن‌ها در پورتال نقش مهمی را در دستیابی آن به اهداف مورد نظر بازی می‌کند. این‌که چه خدماتی را باید ارائه نماییم و چگونه، کاملاً با اهداف و نیازها ارتباط دارد.

بنابراین برای ایجاد پورتال باید ابتدا نیازهای سازمان و ضرورت‌ها و اهدافی که از راه‌اندازی پورتال دنبال می‌کند روشن و معین شود. تفاوتی هم نمی‌کند از پورتال آماده استفاده شود و یا برای ساخت پورتال برنامه‌ریزی شده باشد.

یکی از اشتباهاتی که توجه به این نکته آن را روشن می‌نماید و شاید مانع از بروز آن شود، نادرستی استفاده از پورتال‌های غیر قابل شخصی‌سازی و غیر منعطف است. تصور کنید مثلاً پورتال سایت «تبیان» را انتخاب کنیم. قراردادی نوشته و یک نسخه کامل از آن را برای کاری دیگر تهیه نماییم. طبیعتاً این پورتال به دلیل خاص بودن و برای سازمانی خاص نوشته شدن به عنوان یک نرم‌افزار منعطف طراحی نشده است. برنامه‌نویسان آن قصد ارائه یک پکیج نرم‌افزاری که قابلیت ارائه هر نوع خدماتی را به هر شکلی و برای هر سازمان داشته باشد با امکان تغییر هر بخش از داده‌ها و گرافیک طراحی نکرده‌اند. این کار اصلاً مقرون به صرفه هم نبوده است. استفاده از پورتال‌های خاص تنها در صورتی مجاز است که اهداف دو سازمان مشابهت زیاد داشته باشد. در صورت تفاوت ضرورت‌ها و نیازهای دو سازمان، چنین کپی‌کردنی نادرست بوده و هزینه‌ها را مضاعف می‌سازد. زیرا پس از راه‌اندازی پورتال در زمان کوتاهی ناتوانی متناسب‌سازی

خدمات با نیازها را مدیران نیز متوجه شده و برای دستیابی به اهداف خود ناگزیر خواهند شد یا پورتال آماده‌ای تهیه کرده و یا برای ساخت برنامه‌ریزی کنند.

البته همیشه این راه باز است که مالک آن پورتال خاص، تضمین نماید نیازهای سازمان ما را در پورتال مورد توجه قرار دهد. به معنای این که خواهد پذیرفت بخش‌هایی را بازنویسی نموده و تغییراتی را ایجاد کند.

گام دوم: طراحی ساختار محتوا

در هر سه حالت مذکور؛ خرید یک پکیج آماده پورتال، ساخت و نونویسی یک پورتال و یا ایجاد تغییرات در پورتال یک سازمان دیگر، پیش از هر اقدامی نیاز به طراحی ساختار محتوای سازمان و نهاد خود داریم. وقتی پذیرفتیم ساختار داده‌ها و ضرورت‌های خدمات در نحوه به‌کارگیری و چینش ابزارها در پورتال تأثیر می‌گذارد، باید بدانیم پیش از هر اقدامی در خرید یا ساخت پورتال ابتدا محتوای کار خود را مشخص نموده و ساخت دهیم.

گام سوم: شناسایی و طراحی خدمات متناسب

پس از تعیین خدمات و محتوای مورد نظر سازمان، طرحی که تنظیم می‌شود می‌تواند برای خرید، ما را در انتخاب نوع پورتال مناسب یاری کند و برای ساخت و تولید، طرح اولیه پورتال و RFP مورد نظر را فراهم نماید.

برای این دو منظور، از یک سو خدمات قابل ارائه بر پورتال را شناسایی و فهرست می‌کنیم و از سوی دیگر ساختار محتوا را. با در اختیار داشتن این دو گزینه می‌توان برای تناسب‌سازی اقدام نمود. در تناسب‌سازی معین می‌کنیم کدام ابزار، در کدام بخش از پورتال و چگونه می‌تواند بخش مشخصی از محتوا یا خدمات را ارائه نماید.

دستیابی به اهداف و راهکارها

به صورت اجمالی توصیف شد که تنها ساخت یا خرید یک نرم‌افزار مدیریت پورتال برای داشتن پورتال و تأسیس آن کفایت نمی‌کند و ضرورتاً باید بعضی کارهای محتوایی انجام شود و سه گام ذکر شده طی گردد.

برای دستیابی به ساختار محتوایی و خدماتی پورتال از طریق بررسی ضرورت‌ها و اهداف نیز سه گام پیش‌بینی شده است. سه گام به عنوان حداقل فعالیتی که باید انجام شود تا بتوان به طرح ساختار پورتال دست یافت.

گام اول: شناسایی موضوعات مرتبط

با توجه به هدفی که برای پورتال در نظر گرفته شده است و دامنه تقریبی مخاطبین آن، اولین کار شناسایی موضوعاتی است که پورتال برای فعالیت خود با آن‌ها ارتباط معناداری دارد. منظور از موضوعات، بیشتر اشاره به علمی است که می‌توانند ما را در طراحی ساختار پورتال یاری رسانند. امروزه توسعه‌های نرم‌افزاری به دلیل گسترش فضای عملکردی نیازمند علوم متفاوتی می‌باشند. خصوصاً در فضای مجازی و اینترنت که مفهوم رسانه را، آن هم یک رسانه تعاملی پر قدرت، به همراه دارد.

موضوعاتی که ممکن است مرتبط با طراحی ساختار پورتال باشند قطعاً شامل مواردی چون: «روانشناسی»، «جامعه‌شناسی»، «معماری نرم‌افزار» و «رابط کاربری» خواهد بود و مرتبط با موضوعاتی مانند: «ساختار بانک اطلاعات»، «مخاطب‌شناسی»، «سکوها‌های نرم‌افزار» و بسیاری عناوین دیگر.

در صورتی که این موضوعات شناسایی و بر اساس علمی که متکفل هر کدام می‌باشند طبقه‌بندی شوند، نتیجه این خواهد شد که کارفرما خواهد دانست چه تخصص‌هایی در ارتباط با پورتال او خواهند بود، اگر بخواهد پورتال قدرتمند و فعالی را در عرصه اینترنت تأسیس نماید.

گام دوم: شناسایی متخصصین و کارشناسان هر موضوع

هر کدام از تخصص‌هایی که از شناسایی و بررسی موضوعات مرتبط با اهداف راه‌اندازی پورتال به دست می‌آیند، در جامعه متخصصین خاص خود را دارند. این کارشناسان و متخصصان رده‌های مشخصی نیز کسب کرده و امتیازهایی بر یکدیگر دارند.

در این مرحله از فعالیت تحلیل و طراحی، باید مقیاس قدرتمندی مورد نیاز برای پورتال را بر اساس اهداف سازمان تعیین نمود. ممکن است اهداف ما از این پورتال چندان مهم نباشند، در این صورت کارشناسانی از رده‌های پایین‌تر تخصص جذب و فعال خواهیم نمود و به همین تناسب اگر پورتال اهداف بسیار مهمی برای سازمان یا نظام بر عهده

داشته باشد، ضرورت دارد از عالی‌رتبه‌ترین کارشناسان هر بخش بهره گیریم.

کارشناسان بر اساس دو متغیر اصلی؛ موضوعات علمی مرتبط با پورتال و عمق نیاز و اهمیت پورتال شناسایی شده و جذب می‌گردند. هزینه کارشناسی هم متناسب با این دو متغیر محاسبه خواهد گردید.

گام سوم: جلسات کارشناسی، مستندسازی و جمع‌بندی

با شناسایی کارشناسان نیمی از کار می‌توان گفت به انجام رسیده است. مابقی بیشتر بر عهده کارشناسان است در جلساتی که برگزار خواهد شد و تعاملاتی که صورت خواهد گرفت.

کارشناسان پیرامون موضوعاتی که در گام نخست شناسایی شده صحبت خواهند کرد و گزارش جلسات بر طبق اسلوب استاندارد و مشخصی ثبت خواهد شد. مستندسازی جلسات کارشناسی اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد. این مستندات پس از پایان جلسات کارشناسی توسط یک کمیته یا دبیرخانه بررسی و دسته‌بندی شده و پس از جمع‌بندی تبدیل به اسناد اصلی تحلیل و طراحی پورتال می‌گردد.

این اسناد در حقیقت طرح اصلی پورتال و بیان‌گر ساختار محتوایی و خدماتی آن است. این طرح ملاک قرار خواهد گرفت برای خرید یا تولید پورتال. البته در بخشی از همین مستندات منافع استفاده از پکیج‌های آماده پورتال با تولید آن مقایسه شده و به تصمیم نهایی نزدیک خواهد گشت.

تخمین زمان و هزینه

محاسبه «دقیق» هزینه در بادئ امر ممکن نیست، به دلیلی که کاملاً روشن است. وقتی بسیاری از موضوعات و خدمات در گام‌های اول و دوم مشخص خواهد شد، زمان و هزینه گام‌های بعدی روشن نخواهد بود.

اما برای مشخص شدن فضای کار و مبهم نبودن چشم‌انداز پیش رو، به صورت تخمینی زمان و هزینه‌ای بیان می‌گردد. در این محاسبه تخمینی چند عنصر مفروض گرفته شده است:

۱. موضوع فعالیت این پورتال بسیار مهم بوده و نیاز به کیفیت و کمیت قابل قبولی در کارشناسی دارد.
۲. هزینه‌های جنبی مربوط به امکانات، حمل و نقل و مکان جلسات و فعالیت‌ها محاسبه نشده است.
۳. مخاطب پورتال ویژگی‌های خاص دارد که باید مورد توجه قرار گیرد.
۴. حداقل موضوعات متیقن مورد نیاز در نظر گرفته شده است و نه حداکثر.

حداقل موضوعاتی که کارشناسی در آن‌ها ضرورت دارد: «مخاطب‌شناسی»، «جامعه‌شناسی» و «نرم‌افزارهای اینترنتی» می‌باشد. با توجه به اهمیت اهداف پورتال برای هر موضوع استفاده از سه کارشناس زبده پیشنهاد می‌شود. هر کارشناس در دو جلسه شرکت خواهد کرد. جلسه نخست برای بیان ایده‌های اولیه که طبیعتاً اندکی دورتر از اهداف پورتال است و جلسه دوم به این جهت ضرورت دارد که آشنایی حاصل شده و فکرهای جدیدی به ذهن کارشناس خطور نموده. ایده‌های که می‌تواند تطابق بیشتر ساختار پورتال با اهداف مورد نظر را سبب شود. فاصله جلسات برای هر کارشناس حداقل باید یک هفته باشد و زمان هر جلسه نباید کمتر از دو ساعت باشد، البته با چند فرصت استراحت در وسط جلسه.

هر کارشناس به صورت مستقل از کارشناسان دیگر دعوت خواهد شد و دو یا سه نفر از تیم نهایی تنظیم‌کننده مستندات و جمع‌بندی که وظیفه تنظیم طرح نهایی را بر عهده دارند بایستی در تمام جلسات کارشناسی حضور داشته باشند.

هر جلسه کارشناسی پس از انجام باید به صورت خلاصه‌نویسی مستند شود. سرفصل‌های مهم استخراج شده و موضوعات اصلی طرح شده به تفکیک نگارش یابد. جمع‌بندی نهایی بر اساس این مستندات صورت می‌گیرد.

پس از پایان دوره کارشناسی فرصتی چند هفته‌ای به مستندسازان داده می‌شود، تا جمع‌بندی نهایی خود را تنظیم نموده و در اختیار کارفرما بگذارند. آنچه در انتها تهیه خواهد شد یک طرح تفصیلی از ضرورت‌های محتوایی و خدماتی پورتال است و بایسته‌هایی که باید متناسب با ویژگی‌ها و نیازهای مخاطب مراعات شود.

این طرح نهایی برای اجرا در اختیار مدیران پورتال قرار می‌گیرد.

جدول زیر فعالیت‌ها و هزینه و زمان تخمینی هر یک را به اختصار نمایش می‌دهد:

ردیف	شرح فعالیت	نحوه محاسبه	زمان تخمینی	هزینه تخمینی
۱	موضوع‌شناسی و انتخاب کارشناسان	دو کارشناس / ساعتی	یک هفته	۶/۰۰۰/۰۰۰/-
۲	جلسات کارشناسی	نُه کارشناس ارشد / جلسه‌ای	شش هفته	۹۰/۰۰۰/۰۰۰/-
۳	مستندسازی جلسات	یک کارشناس / جلسه‌ای	شش هفته	۷/۰۰۰/۰۰۰/-
۴	جلسات جمع‌بندی	دو کارشناس / ساعتی	یک هفته	۶/۰۰۰/۰۰۰/-
۵	تنظیم طرح نهایی	یک کارشناس / پروژه‌ای	دو هفته	۱۰/۰۰۰/۰۰۰/-
جمع هزینه و زمان متوالی			ده هفته	۱۱۹/۰۰۰/۰۰۰/-

به نظر می‌رسد پس از حدود سه ماه و با هزینه ۱۲ میلیون تومان می‌توان طرحی را در اختیار داشت که می‌تواند ویژگی‌های خدمات مورد نظر برای جامعه مخاطبین پورتال را تبیین نموده و سازوکاری را برای جهت‌دهی‌ها و فرهنگ‌سازی‌های مطلوب در این قلمرو پیشنهاد نماید.

طرح نهایی علاوه بر این قادر خواهد بود مشخص نماید از میان دو روش ساخت و یا خرید پورتال کدام مناسب‌تر و متناسب‌تر با اهداف سازمان است و در صورت انتخاب هر کدام از این دو روش، در مراحل بعدی نیز کارفرما را یاری خواهد کرد، در مقدمات ساخت و یا گزینه مورد نظر برای خرید.

در پناه حق؛

سیدمهدی موسوی موشح

اول محرم الحرام سنه ۱۴۳۲